

GRADIŠČE - Na festivalu Omissis 9 slovenska koreografinja in plesalka Mala Kline

Ples je utopični projekt

Zaradi pomankljivega financiranja programskih vsebin na slovenski plesni sceni premajhen pretok evropske kulture in umetnosti

GRADIŠČE - Nočijo se bo v Gradšču pri Gorici začel festival sodobnega spektakla Omissis 9, ki je po večini letasi kot sredstvo umetniške reprezentacije. Postrigel bo z dvema dogodkoma. Ob 21. in 22. uri bo plesni nakladanje zasledil največ prikažanih 20 minut gledališkega spektakla »I Debut - In memory of coming« avtorice Marie Cusuma, ki je prejela nagrade Scenarist per Ustica 2009 (vsajp samo rezervacija na tel. 347-3854061). Ob 21.30 in 22.30 pa bo v dvorani Bergamini šp. premiera predstave »Kemnber me« avtorskega kolektiva iz Bologne S. neglosa. Posebna gostja letošnjega festivala je bila Mala Kline, slovenska koreografinja in plesalka, ki je prvič na italijanskih tleh prikazala svoj gledališko-plesni spektakel »Debut - In memory of coming«. Prvotila je v pogovor za Pritorski dnevniki.

Vaši umetniški začetki so na področju plesa in koreografije, mentorji pa so vam bili koreograf Joseph Naef, Vera Mantoro in Meg Stuart, pa tudi režiserji Jerry Grutowski, Thomas Richards in Jan Fabre. Kako je takšna ekletična izobrazba vplivala na vaše razumevanje plesa?

Vselej me je zanimalo delo različnih umetnikov, ker se je bilo tako najlažje iz prve roke seznaniti z njihovim specifičnim načinom dela, metodami in postopki, ki jih v svojem delu uporabljajo. Zanimalo me je razumeti njihove strategije uprizoritvenja. Ni me zanimala estetika in okus, ampak kako se energija in vsebina, ki jo posredujejo posamezniki, realizira na odru. Sodelovanje z različnimi umetniki je vedel pomnilno, več kot samo gledanje njihovih predstav in njih branje o njihovem delu. Konkretna izkušnja vselej pomeni, da se zgodi nek pretok, da morata intimitno začeti in razumeti medu, kako posamezni umetnik misli skozi svojo umetnost, kako umetniškova misel kodira v njegovi umetnosti - na kateri način, s katerimi formativnimi postopki in strategijami. Sodelovanje vedno pomeni, da vstopiš v ustvarjalni proces z nekimi, da sam na sebi izkusiš, kako te posamezni umetnik, performerji vodi, da iz te nastane nekaj dejavnih, predstava, umetnost. In nato, kako se materializira postavi struktura in formatno koncepte predstave. Zame so takene izkušnje odin možna sodelovanja, ker se gledalščina ne moreš zares uditi v solj, ampak od tistih, ki ustvarjajo gledališče, ki sami so gledalščina. Podoben napoči trenutek, ko sem sama prepričevala sebi in temu, da iznajdem sebe in svoje delo ter svoj način dela. To pomeni, da vsi takšna predela izkušnja razumimajo v nekem novo stv, da lahko iznajdem strategije, s katerimi na odru realiziram svojo misel, občutje, videenje.

Na kaj se ozirate v svetu sodobne glasbe?

Sodobni ples je odprt horizonti možnosti, ker ni kodiran z nobeno zgodovino (kot je na primer gledališče). Zame je sodobni ples odprt polje raziskovanja in eksperimentiranja s ključnimi problemi in paradoksi odra

»Debut - In memory of coming« v Gradšču

ter ravnati, kako živimo in izkušamo gledališče, vsak dan. Sodobni ples je zame nemalen utopični projekt, ki poskusno odpreva alternativne procese, alternativno videenje, zaznavo sveta, neko presrečno utopijo. Hkrati pa je to iskanije nepretrgano in nedelodsko. Je samostojno, igraje postajanje pod vprašaji najbolj samoumevne zaznave in pojmovanja o sebi in svetu.

Na slovenskem doživlja sodobni ples ugoden ustvarjalni trenutek?

Trenutno ima slovenska sodobna plesna scena veliko srečo. Ministrstvo ji izkazuje zelo veliko podporo, ker poskuša predstavljati programsko in projektno financiranje. Skupaj s plesno sceno poskušajo najti rešitve za problem nezadostnih vsehbinskih priložnosti ter odprti nove »vsebinske«, kjer bodo sodobne plesne predstave lahko uprizorjene. Prav tako se sodobni ples poskuša institucionalizirati, da bi na formatni ravni in na ravni vidljivosti postal odvisen od klasičnega baleta. Čas bo pokazal, kaj bo vse to privedlo v umetnosti sami. Problem slovenske se-

ne pa je, da je zaradi pomankljivega financiranja programskih vsebin zelo majhen pretok evropske kulture in umetnosti, s katerimi bi se publika in scena seznanili. Malo vidimo sodobnih predstav raznovrstnih formatov, malo je pogovorov, debat, predavanj, srečanj. Premalo je predstava umetnikov in umetniških del.

Plesalka ste in koreografinja, poleg tega pa se poglabljate še v filozofijo in književnost. Kako se vse to pretaka v vaše misljenje, le-to pa še v glib in v vaše koreografije?

Dobro vprašanje! Tako v filozofiji kot v plesu - gledalščina se obravnava s ključnimi vprašanji, ki se dotikajo ontologije, človeške eksistence kot npr. problem reprezentacije, problem telesa, problem podobnosti, problem časa. Ko ustvarjam predstave, se sprašujem, kako prečijo morele, kdo in misel, kako oblikujejo moje eksistenca... In dalašam precizirati strategije, ki posredujejo moje izkušnje v umetnost. Zadnjih let to počnem s pomočjo različnih medijev - telesa, telesa, videa, filma, risanke, zvočnega itd. In ustvarjam nekakšne kolaze tega, kar gre skozi moje telo in moje glavo in je nekak obris kulture, sveta, v katerem živim, namne.

V predstavi »Debut - In memory of coming«, ki ste jo premierno prikazali v Gradšču, sanjate in prepletanje različnih časovnih plasti spominjajo na filmskega režiserja Davida Lyncha. Je takot?

Lynch je zelo inspirativen režiser. Njegovi filmi so zame zanimivi, ker jih ne morem razumeti. In vendar uspejo aktivirati moji miselni proces, moji občutki. So zelo simularni, čeprav so vsedaj uganila, vsedaj skrivnost. Tudi sam svojih filmov nikoli ne razlaga. Odpre samo polje, polje za gledalca, odpre možnost, da se v gledalca sprizide, ki notranji proces. Kar me najbolj navdušuje pri njem, je njegovo neprobodljivo vztrajanje v prostoru svobode in igre.

Na čem trenutno delate?

Ustvarjam dve novi predstavi. Selo predstavo »THE END«, ki se odvija s prebivalnom reprezentacije v sodobni kulturi in z vlogo umetnika v sodobni družbi. Predmetno bo uprizorjena konec septembra v Linzu, v Avstriji, v okviru Linz09, ki je kulturna prestolnica Evrope 2009, in nato v Zagrebu in Ljubljani vzeta obloha. Stpaj z mednarodnim kolektivom umetnikov s podobno sodobnega plesa OLSM&CCompany pa kevram skupinski projekt »Be Betwixt«, ki je prvi tako produkcija Linz09 in je poskus iznajde nekake novega produktivnega modela na področju sodobnega plesa. Hkrati je predstava o možnosti in možnosti takega kolektiva, utopija, nemene same, ki pa jih kot umetnik ne moreš nehati sanjati. Kasneje se odpravljam na daljše bivanje v Ameriko, mislilne leto pa bom posvetila dokončanju podiplomskega študija.